

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Pastuszko (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Janusz Niczyporuk

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi K. G. i A. G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
V ACa 1238/24,

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 14 maja 2025 r.:

- 1. odrzuca skargę A. G.;**
- 2. oddala skargę K. G.;**
- 3. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego
w Warszawie na rzecz A. G. kwotę 200 (dwieście) złotych
uiszczoną tytułem opłaty od skargi.**

Janusz Niczyporuk Grzegorz Pastuszko Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

Dnia 24 marca 2025 r. (data nadania przesyłki poleconej) pełnomocnik K. G.
i A. G. (dalej także: „skarżący”), za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w
Warszawie, wniósł do Sądu Najwyższego skargę na naruszenie prawa strony do
rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w
sprawie V ACa 1238/24, toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie.

Pismem z 4 kwietnia 2025 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) Sąd Apelacyjny w Warszawie przedstawił ww. skargę Sądowi Najwyższemu. W przedmiotowej skardze skarżący wnieśli o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie z powództwa K. G. i A. G. przeciwko Bank Spółce Akcyjnej z siedzibą w Warszawie o sygn. akt V ACa 1238/24 w przedmiocie doręczenia apelacji pozwanego, nastąpiła przewlekłość postępowania;

2. wydanie polecenia co do podjęcia przez Sąd Apelacyjny w Warszawie czynności zmierzających do doręczenia apelacji strony pozwanej poprzez wydanie zarządzenia w przedmiotowej sprawie w terminie 1 tygodnia od dnia wydania orzeczenia na skutek złożenia niniejszej skargi;

3. zasądzenie od Skarbu Państwa łącznie na rzecz powodów kwoty 10 000 zł tytułem odszkodowania;

4. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz strony powodowej zwrotu kosztów niniejszego postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi skarżący wskazali, że 8 stycznia 2024 r. do Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynęła apelacja strony pozwanej. Następną i jednocześnie ostatnią czynnością w tej sprawie było przekazanie akt i zarejestrowanie sprawy w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie, co miało miejsce w marcu 2024 r. Dalej podnieśli, że pełnomocnik strony powodowej dwukrotnie, tj. 4 września 2024 r. oraz 24 września 2024 r. bezskutecznie wnosił do Sądu pisma z zapytaniem o stan sprawy, zaś 17 stycznia 2025 r. odbyła się rozmowa telefoniczna z Biurem Obsługi Interesantów Sądu Apelacyjnego w Warszawie, podczas której potwierdzono brak jakichkolwiek nowych czynności w sprawie. Jak podkreślili skarżący, do dnia wniesienia skargi w sprawie nie zostało wydane zarządzenie o doręczeniu apelacji stronie powodowej, co uniemożliwia zapoznanie się i ustosunkowanie do argumentów pozwanego. Wskazali oni, że w niniejszej sprawie od dnia podjęcia ostatniej czynności upłynęło 12 miesięcy, a także że przez cały czas trwania procesu mają ograniczoną możliwość rozporządzania własnym majątkiem, spowodowaną trudnością w ustaleniu obowiązków względem pozwanego. W ich ocenie przedmiot sprawy nie jest szczególnie zawiły, dotyczy w istocie sprawy o ustalenie nieważności umowy

kredytu indeksowanego do CHF i zasądzenie od pozwanego kwot wskazanych w pozwie z uwagi na nieważność umowy.

W piśmie z 17 kwietnia 2025 r., stanowiącym odpowiedź na skargę, Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie zgłosił swój udział w sprawie oraz wniosł o odrzucenie skargi wniesionej przez A. G. i oddalenie skargi K. G.

Uzasadniając swoje stanowisko, wskazał on, że sprawa została zainicjowana wniesieniem pozwu do Sądu w dniu 16 grudnia 2021 r. przez K. G. reprezentowanego przez A. G. obejmującego roszczenia o zapłatę i ustalenie wynikające z umowy o kredyt indeksowany do CHF. Następnie zaprezentował sekwencję zdarzeń, które nastąpiły po wpływie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie apelacji pozwanego, tj. po 22 marca 2024 r. Jak wskazał, 25 marca 2024 r., został wylosowany sędzia referent, a 27 marca 2024 r. sprawa została zarejestrowana w repertorium ACa. Pismem z 24 września 2024 r. powodowie wniesli o udzielenie informacji o stanie sprawy. Wiadomością e-mail z dnia 3 października 2024 r. powodowie zostali zawiadomieni, że sprawa oczekuje na podjęcie czynności związanych z nadaniem biegu apelacji oraz o tym, że czynności te podejmowane są według kolejności wpływu. W dniu 28 marca 2025 r. do stron skierowano zawiadomienie o składzie sądu. W tym samym dniu wydano zarządzenie o doręczeniu pełnomocnikowi powodów odpisu apelacji. Postanowieniem z 2 kwietnia 2025 r., Sąd Apelacyjny w Warszawie ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia apelacji pozwanego. Mając to na uwadze, Prezes Sądu Apelacyjnego zauważył, że skarga wniesiona przez A. G. winna podlegać odrzuceniu jako wniesiona przez osobę nieuprawnioną w rozumieniu art. 9 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, bowiem w art. 3 przewidziano zamknięty katalog podmiotów uprawnionych do wniesienia skargi, które to uprawnienie zostało powiązane ze statusem strony postępowania rozpoznawczego a taki status nie przysługuje skarżącemu jako pełnomocnikowi powoda K. G.

Prezes Sądu Apelacyjnego wskazał, że czas trwania postępowania w sprawie nie może być przez skarżących postrzegany jako zadowalający. Jak podał, przed Sądem pierwszej instancji czas ten wynosi 2 lata, a przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie rok, nie upłynął jednak łączny okres

5 lat oczekiwania na uzyskanie prawomocnego rozstrzygnięcia wynikający ze standardów orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Dodatkowo Prezes Sądu Apelacyjnego zauważył jeszcze, że w postępowaniu apelacyjnym zostały podjęte czynności zmierzające do nadania biegu apelacji wniesionej przez pozwanego, w tym w szczególności wydano postanowienie o ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia oraz zarządzono doręczenie odpisu apelacji wniesionej przez pozwanego pełnomocnikowi powodów. W sprawie podejmowane były czynności zmierzające do ostatecznego rozpoznania sprawy zgodnie z kolejnością wpływu. Podkreślił przy tym, że pojęcie przewlekłości postępowania nie jest zależne wyłącznie od długości toczącego się procesu i okresu oczekiwania na termin rozprawy. W jego opinii jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki, a takie nie wystąpiły w niniejszej sprawie.

Prezes Sądu Apelacyjnego zwrócił jeszcze uwagę, że ocena, czy zachodzi nieuzasadniona zwłoka w rozpoznaniu sprawy, nie może być oderwana od obowiązku sądu rozpoznawania wszystkich wniesionych spraw bez nieuzasadnionej zwłoki, przy zachowaniu zasady rozpoznawania spraw według kolejności ich wpływu oraz uwzględnieniu przepisów nakazujących rozpoznawanie niektórych rodzajów spraw w ustawowo określonych terminach, wskazanych w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości – Regulamin urzędowania sądów powszechnych. Nie jest zatem możliwe, aby sprawa, która nie ma charakteru pilnej, a takiego charakteru oceniania sprawa nie ma, została rozpoznana przed sprawami, które wpłynęły wcześniej. Paragraf 79 ust. 1 powołanego Regulaminu, stanowi, że sprawy powinny być rozpoznawane według kolejności wpływu do danego referatu.

Wreszcie podniósł on, że w czasie, w którym wniesiona została niniejsza sprawa do Sądu Okręgowego w Warszawie, a następnie Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynęła ogromna liczba spraw, których źródłem są umowy kredytu waloryzowanego walutą obcą. Jak przy tym podkreślił, o ile fakt występujących w sądzie problemów kadrowych czy trudności lokalowych nie może być okolicznością usprawiedliwiającą przewlekłość postępowania, to w sytuacji

nadmiernego napływu spraw w krótkim czasie, gdy zaległości te są tylko przejściowe i zostały podjęte rozsądne, szybkie i skuteczne środki zaradcze, państwo nie ponosi odpowiedzialności za naruszenie Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Dalej Prezes Sądu Apelacyjnego podniósł jeszcze, że w celu zapobieżenia przewlekłości postępowań zostały podjęte przez państwo działania organizacyjne i legislacyjne, zaznaczając zarazem, że także kierownictwo Sądu Apelacyjnego podejmuje działania w celu przeciwdziałania przewlekłości poprzez liczne i skuteczniejsze wystąpienia do właściwych organów o wsparcie kadrowe i poprawę warunków lokalowych Sądu i o zmiany legislacyjne w zakresie procedury cywilnej. Orzekaniem w sprawach konsumenckich kredytów waloryzowanych objęci zostali sędziowie pionu gospodarczego, a od 1 stycznia 2025 r. powstał nowy wydział, który przejął sprawy dotyczące kredytów waloryzowanych do waluty obcej.

Wreszcie na koniec stwierdził, że w jego ocenie skarga jest niezasadna i brak jest podstaw do przyznania skarżącym żądanej sumy pieniężnej. Wskazał jednocześnie, że w przypadku nie podzielenia zaprezentowanej argumentacji zakwestionowania wymaga wysokość żądanej kwoty, która – jak to ujęto w piśmie – nie została w żaden sposób uprawdopodobniona, ani tym bardziej udowodniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) uprawnionym do wniesienia skargi jest w postępowaniu cywilnym strona, interwenient uboczny i uczestnik postępowania. Stosownie do art. 9 ust. 2 Sąd odrzuca skargę wniesioną przez nieuprawnionego albo niedopuszczalną na podstawie art. 14 ust. 1.

W realiach rozpoznawanej sprawy skarżący A. G. nie jest stroną postępowania sądowego toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie

pod sygn. V ACa 1238/24, a jedynie reprezentuje K. G., co wynika z treści udzielonego przez niego pełnomocnictwa z 7 września 2021 r. Z uwagi na ten fakt, Sąd Najwyższy działając na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, odrzuca skargę A. G.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W świetle art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość ocenie podlega w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, należy uwzględnić: łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej zawichości sprawy, znaczenie rozstrzygnięcia dla skarżącego, zachowanie się stron, w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ustawie o skardze na przewlekłość nie sprecyzowano, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W judykaturze przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 19 października 2017 r., III SPP 42/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Należy zauważyć, że wskazana wyżej reguła stanowi jedynie ogólnie przyjęty standard orzeczniczy, który może, choć wcale nie musi, znaleźć zastosowania w określonej sprawie. Sąd Najwyższy

zwracał już kilkakrotnie uwagę, że przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania nie oznacza automatycznie wystąpienia stanu przewlekłości, gdyż dla jego stwierdzenia konieczne jest zbadanie wszystkich okoliczności sprawy. Według zaprezentowanego w tym zakresie stanowiska, przy ustalaniu, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia z przewlekłością postępowania, należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, m.in. terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Wymóg ten uniemożliwia dokonanie oceny przewlekłości postępowania w sposób mechaniczny, obligując tym samym do oceny indywidualnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

W odniesieniu do rozpoznawanej sprawy, mając na uwadze powołane przepisy i orzecznictwo, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie nie pozwala przyjąć, że jest ono prowadzone przewlekłe. W świetle znanych Sądowi Najwyższemu okoliczności – wbrew twierdzeniom skarżących – w sprawie były podejmowane odpowiednie czynności zmierzające do jej rozpoznania.

Sąd Najwyższy potwierdza przebieg przedstawionych czynności i wskazuje przy tym na złożony przez pozwanego wniosek o sprawdzenie wartości przedmiotu sporu, a co za tym idzie – wartości przedmiotu zaskarżenia, a także wniosek o rozpoznanie sprawy na rozprawie w trybie zdalnym. Ocena tych działań nie pozwala na przyjęcie, że sprawa jest rozpoznawana zbyt długo, zwłaszcza jeśli wziąć pod uwagę jej przedmiot, ciężar gatunkowy i stopień złożoności materii prawnej, a także standardowy czas procedowania w podobnych sprawach przez Sąd Apelacyjny w Warszawie.

W tych okolicznościach nie można stwierdzić, że zachodzą podstawy do stwierdzenia, iż została spełniona – powoływana w orzecznictwie – przesłanka wielomiesięcznej beczynności Sądu, polegającej na niewyznaczeniu rozprawy

apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy. W konsekwencji Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość oddala skargę K. G.

Mając na uwadze, że Sąd Najwyższy odrzuca skargę A. G. na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, zwraca się skarżącemu opłatę od skargi w wysokości 200 zł.

Janusz Niczyporuk Grzegorz Pastuszko Maria Szczepaniec

[D.Z.]

[a.ł]